

En grön vision för ett socialt Europa

Att skapa förutsättningar

Den gröna visionen: ett sammanhållet samhälle som är öppet för alla

De europeiska gröna står för ett Europa som garanterar alla medborgare möjligheten att utvecklas, att skapa sina egna liv i mångfald och att delta i samhällslivet. Medborgarna måste ha lika möjligheter och lika rättigheter och kunna dra nytta av en aktiv socialpolitik och ett robust socialt skydd. För oss är dessa mål lika viktiga som de ekologiska och ekonomiska målen. De gröna motsätter sig en nyliberal globalisering som leder till ökad osäkerhet och konkurrens mellan människor. Solidaritet och ansvarstagande måste utgöra hörnstenarna i ett sammanhållet samhälle som är öppet för alla.

Det är samhällets ansvar att skapa förutsättningar för medborgarna att förverkliga sin begåvning och sina ambitioner, att välja hur de vill leva och att delta i samhällslivet. Samhället måste sörja för social rättvisa och social integration för alla. Det betyder till exempel allmän tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning, bostäder, ett bra arbete, samhällstjänster osv. Vi behöver ett starkt välfärdssystem som kan skydda medborgarna mot sociala risker. Samhället måste se till att ingen blir diskriminerad på grund av kön, etniskt eller socialt ursprung, ålder, religion eller övertygelse, sexuell läggning eller funktionshinder. Om socialpolitiken syftar till att ge människor möjligheter måste man dessutom välja ett individualiserat förhållningssätt och undvika "one size fits all"-fällan. Om samhället ska kunna leva upp till allt ansvar måste det ägna omfattande finansiella och mänskliga resurser åt socialpolitiken. För oss gröna är detta en satsning på människor, inte bara en belastning i regeringens budget. Ett socialt hållbart samhälle är i grund och botten en fråga för varje lands regering. Regeringarna måste upprätta regler och tillämpa dem, de måste organisera socialpolitikens finansiering och se till att alla får samma tillgång till den. Vi gröna motsätter oss en privatisering av de sociala trygghetssystemen.

Ett socialt hållbart samhälle är också företagens ansvar. Företag, institutioner och det organiserade civila samhället spelar en viktig roll när det gäller att skapa ett socialt hållbart samhälle, eftersom dessa organisationer är medskapare till viktiga delar av människors liv – särskilt deras arbetsliv. Vi vill att de ska erbjuda ordentliga jobb och möjliggöra en hållbar balans mellan arbetsliv och privatliv samt ett livslångt lärande. Dessutom bör de ge betydande ekonomiska bidrag till finansieringen av socialpolitiken.

För oss gröna är ett sammanhållet samhälle som är öppet för alla inte enbart riktat från staten till medborgarna. Vi anser att vi alla har ansvar för våra liv, gentemot varandra och samhället. Vi vill att alla medborgare ska delta i ett samhälle som är aktivt på många plan, där förvärvsarbetande är ett sätt att delta, men långt ifrån det enda sättet. Att ta hand om sina släktingar, att arbeta ideellt, att engagera sig i gemenskapsinitiativ är former av deltagande som är avgörande för ett hållbart samhälle och därför måste erkännas av samhället. Medborgare som tar ansvar är en nödvändig del i skapandet av ett socialt hållbart samhälle. Därför är det mycket viktigt att motivera dem och göra det möjligt för dem att göra det.

Ett antal gamla mål med vår socialpolitik, till exempel att överbrygga klyftan mellan könen eller att bli av med fattigdomen, har ännu inte uppnåtts. Förutom detta har nya utmaningar dykt upp, bland annat den ökande rörligheten på arbetsmarknaden, det ökade antalet otrygga arbetstagare, globaliseringen, migrationen, våra samhällens åldrande. Därför behöver vi en långtgående förnyelse av vår socialpolitik och av dess finansiering, en förnyelse som grundar sig på solidaritet.

För oss gröna innebär byggandet av ett socialt Europa en stark socialpolitik på alla politiska nivåer – lokalt, regionalt, nationellt och på EU-nivå. En social union innebär att den sociala integrationen blir ett av huvudmålen för EU:s politik. I stället för rigida enhetliga lösningar stöder vi en välfärdsmodell där människor ges lika möjligheter och får välja att leva hur de vill.

Varför vi inte kan fortsätta på den inslagna vägen

De europeiska samhällena står inför en enorm utmaning. Europa verkar rikare än någonsin samtidigt som fattigdomen och den sociala utestängningen ökar. Under de senaste 20 åren har den ekonomiska fördelningen blivit alltmer ojämlig i nästan alla europeiska länder: den relativa andelen av löner i BNP har sjunkit jämfört med andelen kapital, medan inkomstskillnaderna har ökat kraftigt. Samtidigt har den strikta nollunderskottspolitikerna och skattekonkurrensen minskat handlingsutrymmet för en kompenserande och omfördelande socialpolitik. En globalisering som uppmuntrar till en kapplöpning mot lägsta möjliga sociala standard, en åldrande befolkning, djupgående tekniska förändringar och ökande sociala skillnader är några av de faktorer som utmanar den europeiska solidaritetsmodellen. Det faktum att energikrisen leder till att priset på olja och livsmedel skjuter i höjden skapar ytterligare social oro.

Varken Barrosokommissionen eller den konservativa majoritet som dominerar EU-rådet och parlamentet har tagit itu med dessa utmaningar. I stället har deras politik i allt högre grad undergrävt de europeiska välfärdsstaterna. Ett mycket färskt och tydligt exempel på denna utveckling är rådets förslag till direktiv om arbetstider, enligt vilket maximala veckoarbetstider på i genomsnitt 60 till 65 timmar eller mer i veckan ska bli möjliga. Även tjänstedirektivet är ett bra exempel på den kommissionens inriktning. Trots att direktivet i sin slutliga version skiljer sig mycket från det ursprungliga Bolkestein-förslaget innehåller det fortfarande ett stort antal brister.

Viktiga åtgärder som ett direktiv om tjänster i allmänhetens intresse, för att säkerställa tillgången till hälsovård och sociala tjänster av hög kvalitet, har inte vidtagits. Det finns en ökande tendens hos kommissionen, under ledning av José Manuel Barroso, att åsidosätta frågor om social integration; man fortsätter att prioritera den inre marknadens regler framför grundläggande sociala rättigheter.

Alltför ofta, till exempel när det gäller tjänstedirektivet eller beskattningen av ekonomisk spekulation, har de gröna varit ensamma om att föreslå ett trovärdigt alternativ till den konservativa och nyliberala politik som har dominerat EU:s politiska dagordning. Många som hävdar att de eftersträvar ett socialt Europa är dessutom i själva verket emot att tilldela EU någon särskild roll inom detta område.

För närvarande har EU:s huvudsakliga instrument på det sociala området varit den öppna samordningsmetoden (OMC). Hittills har den misslyckats med att stärka EU:s sociala dimension, eftersom den är underordnad stabilitets- och tillväxtpaktens ensidiga ekonomiska och budgetmässiga mål och Lissabonfördragets dagordning för den inre marknaden. Denna underordning måste brytas om vi vill att OMC ska ge resultat.

De europeiska gröna är också starkt kritiska till de beslut som EG-domstolen nyligen fattat i arbetsmarknadsrelaterade mål (Laval, Viking och Rüffert) som undergräver arbetstagarnas sociala rättigheter och arbetstagarorganisationernas rättighet att organisera sig och kämpa för arbetstagarnas intressen.

Vi kan inte fortsätta på den inslagna vägen; dess negativa sociala konsekvenser är alltför uppenbara.

Trots att EU är en av de ekonomiskt mest framgångsrika regionerna i världen visar statistiken nu att Europa står inför ett allvarligt fattigdomsproblem. Sammanlagt 76 miljoner EU-medborgare lever under existensminimum (en hushållsinkomst som är 60 procent eller mindre av den nationella medianinkomsten för hushåll), och 36 miljoner måste anses ligga på gränsen till existensminimum.

Nästan 20 procent eller 18 miljoner barn och ungdomar under 18 riskerar att drabbas av fattigdom. Under de tre senaste decennierna har det skett en betydande ökning av barnfattigdomen, som i alla medlemsstater är större än bland befolkningen i sin helhet. De barn som löper störst risk att drabbas lever i familjer med ensamstående föräldrar och i invandrarfamiljer. Trots att situationen för äldre människor allmänt sett har förbättrats under de senaste decennierna är fortfarande ett stort antal äldre människor fattiga. Enligt kommissionen är en av sextio gamla människor, för det mesta kvinnor, fattiga.

Fattigdom går hand i hand med hög arbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten ligger fortfarande runt 20 procent i EU i stort, och den är dubbelt så hög som den totala arbetslösheten. Dessutom har Europa en ökande andel fattiga arbetstagare. Trots att sysselsättningen för kvinnor har ökat under de senaste åren är exempelvis många nya arbetstillfällen som skapas för kvinnor i tjänstesektorn osäkra och dåligt betalda. Jämfört med 6,6 procent av männen har 30,5 procent av kvinnorna i EU deltidsjobb, ett val de oftast tvingas göra på grund av brist på barnomsorg till rimliga kostnader. Dessutom tvingas allt fler människor acceptera tillfälliga anställningskontrakt utan

likvärdigt socialt skydd. Totalt sett måste så mycket som 8 procent av arbetstagarna anses riskera att drabbas av fattigdom på grund av sin osäkra situation eller sina låga löner.

Förändringen till en mer kunskapsbaserad ekonomi ökar risken för ett delat samhälle eftersom alltfler människor med en lägre utbildningsnivå ställs inför risken att bli strukturellt övertaliga. Samtidigt har våra utbildningssystem ännu inte möjlighet att utveckla alla människor. I många länder får kvaliteten på utbildningen lida på grund av att det saknas personal och god infrastruktur. Dessutom tillämpas inte kontinuerligt individuellt stöd och nyskapande undervisningsmetoder överallt. I nuläget är den sociala bakgrunden avgörande för unga människors studiegång. Alltför många barn från familjer med låga inkomster och olika etniska och kulturella bakgrunder hoppar av våra utbildningssystem.

Den ökande rörligheten bland medborgarna på grund av arbete, semester och studier kräver bättre samordning av hälsovårdspolitiken och hälsovårdssystemen inom EU. Detta behov stärks av en ökande rörlighet bland patienter och vårdpersonal som söker och erbjuder bättre hälsovård över gränserna. Detta behov av en bättre europeisk samordning ökar i en tid när hälsovårdssystemen i hela EU får det allt svårare på grund av allmänhetens förväntningar, den åldrande befolkningen samt införandet av ny hälsovårdsteknik och nya metoder inom ramarna för de tillgängliga resurserna.

Vi behöver en stark europeisk socialpolitik som kompletterar och stöder de nationella välfärdssystemen genom att garantera sociala rättigheter och uppnå målet med ett samhälle som verkligen är öppet för alla.

Ett verkligt rättvist och hållbart socialt Europa måste inbegripa ett socialt perspektiv. Den rådande orättvisa och aggressiva migrationspolitiken gentemot utvecklingsländerna är destruktiv. I längden behövs en mer jämlik fördelning av inkomster och tillgångar – inte bara inom Europa utan i hela världen. För att kunna nå detta mål bör EU anta en huvudsaklig målsättning att främja en genomgripande övergång till en modell för en balanserad och rättvis globalisering och utveckling. I förbindelser med utvecklingsländer innefattar detta handelsförbindelser som baseras på icke-ömsesidighet och särskilt stöd för att respektera mänskliga rättigheter och standarder för social hållbarhet. Dessutom finns ett brådskande behov av en politik för stabila och utvecklingsvänliga finansmarknader, mer utvecklingsstöd och en omfattande strategi för mänsklig säkerhet.

Vad är ett socialt Europa? Våra förslag

Människor deltar i samhället i många olika roller på olika områden: familjen, arbetslivet, föreningslivet, sociala nätverk, utbildning, marknader, demokrati osv. De gröna i Europa konstaterar att bristen på tillgång till en eller flera av dessa kan leda till social segregation och utestängning. Ett samhälle som accepterar utestängning är skadligt för sina medborgare och för sig självt. Social integration av alla samhällsmedborgare är därför inte endast ett moraliskt imperativ, utan en omistlig rättighet för varje medborgare och en grundläggande förutsättning för ett fritt, aktivt, fredligt men också nyskapande och dynamiskt samhälle. Social integration är också en förutsättning för ett könsbalanserat och diskrimineringsfritt samhälle.

Vår föreställning om social integration omfattar de grundläggande sociala rättigheterna, till exempel rätten till en inkomst, till en bostad till överkomligt pris, till hälsovård, till utbildning, till arbete, till en god miljö, till kultur etc. samt en garanterad social trygghet. Den omfattar även en skälig arbetsinkomst, tillräckliga bidrag till behövande, fri tillgång till offentliga tjänster som barntillsyn men också en individuell rätt till alla grundläggande varor och tjänster av allmänintresse: energi, vatten, rörlighet som stöds av ett välutvecklat kollektivtrafiksystem, offentliga rum där barn och ungdomar kan förverkliga sina idéer, offentliga medel för att anpassa bostäder och offentliga miljöer på ett miljövänligt sätt, hälsosamma livsmedel samt en hög nivå av användbara och hinderfria sociala stödtjänster. Livet är mer än att bara sova, äta och arbeta.

Inom Europa har organiseringen av välfärdsstaten än så länge varit en nationell fråga. Vi anser inte att Europeiska unionen bör sträva efter att utveckla en enda välfärdsstat som ska passa alla medlemsstater och ersätta de nationella välfärdssystemen, däremot anser vi att unionen bör spela en allt större roll inom detta område. De gröna strävar inte efter en total harmonisering av en social modell för EU, utan snarare efter minimistandarder som alla välfärdsstater bör uppnå. Utöver detta kan medlemsstaternas olika kulturer och modeller förbli så som medborgarna vill ha dem.

För det första anser vi, eftersom vi vill öka den sociala rättvisan både inom och mellan medlemsstaterna, att EU bör agera för att främja en tillnärmning av sociala standarder bland medlemsstaterna. Det finns inga andra rangens medborgare i EU. Till exempel anser vi gröna att EU:s stabilitets- och tillväxtpakt bör ersättas med en pakt där hänsyn även tas till de mål för hållbar utveckling som vi vill lyfta fram för EU:s strategi. I konkreta termer bör den till exempel omfatta bindande mål när det gäller minskning av växthusgasutsläpp, sysselsättningsgrad, fattigdomsnivåer – särskilt för barn – och nivån på förbrukningen av naturresurser. Den ekonomiska och sociala politiken måste komplettera varandra på ett hållbart och rättvist sätt.

För det andra, eftersom fri rörlighet är en rättighet för EU-medborgare, finns det mycket kvar att göra för att se till att de som är lagligt bosatta i EU kan åtnjuta ett solitt socialt skydd när de bor i, studerar i, arbetar i eller bara besöker en annan medlemsstat.

Dessutom anser de gröna i en anda av utökad solidaritet att EU bör uppmuntra samarbete mellan alla medlemsstater för att utveckla gemensamma initiativ inom det socialpolitiska området, på frivillig basis.

Att garantera en anständig inkomst

Avsaknaden av ekonomiska möjligheter är en av de viktigaste faktorerna när det gäller social utestängning. Arbete kanske inte är det enda sättet att delta i samhällslivet, men det ger inkomster, möjliggör sociala kontakter och politisk och social organisering samt ger i många fall tillgång till sociala trygghetsförmåner. Att ha en anständig inkomst är avgörande för den sociala integrationen, därför vill vi gröna maximera alla människors tillgång till ett anständigt arbete och ge ekonomiskt stöd (arbetslöshetsersättning, föräldraförsäkring, pension, socialbidrag, studiebidrag etc.) under perioder av livet utan betald heltidssysselsättning.

Nya former av sysselsättning har kommit för att stanna i arbetslivet, och definitionen på arbete har också förändrats; vi måste anpassa vår lagstiftning till detta. Den sociala tryggheten för tillfälligt anställda, projektanställda och företagare är dålig. En betydande andel vuxna har en marginaliserad position på arbetsmarknaden: det finns inga arbeten som lönar sig, och de sociala trygghetssystemens villkor och bestämmelser hindrar deras möjligheter att söka eller ta ett arbete. Vi måste skapa en välfärdsmodell där samma trygghet som ges till "vanliga arbetstagare" även garanteras tillfälliga arbetstagare och personer som får sin inkomst genom en kombination av frilansarbete, företagande och stipendier. Vi behöver en reform av det sociala trygghetssystemet och skattesystemet för att förbättra grundtryggheten och uppmuntrar deltagande.

Därför föreslår vi gröna:

- **Rättvis lön för ett rättvist arbete:** se kapitlet om god sysselsättning.
- **En minimiinkomst** som garanteras av det sociala trygghetssystemet och ligger över existensminimum för alla behövande. Denna inkomst kan omfatta naturaförmåner. För att förbättra den sociala tryggheten föreslår vi gröna dessutom att man undersöker möjligheten och konsekvenserna av grundinkomstmodeller genom att ta upp frågor om villkorlighet och allmängiltighet.
- **Att alla sociala förmåner indexeras** efter ökningarna av nationell inkomst per invånare för att åtminstone garantera en stabil ersättningskvot mellan sociala förmåner och andra inkomster.
- **En rättvis och progressiv inkomstskatt:** För att kunna garantera rättvisa villkor anser vi gröna att man vid beräkningen av inkomstskatten bör ta hänsyn till alla inkomstkällor. Över en viss minimigräns måste beskattningen av inkomster vara progressiv för att man ska kunna garantera att människor bidrar efter sin betalningsförmåga. Skattelättnader måste vara socialt och miljömässigt rättvisa och uppmuntra till hållbara investeringar.

Tjänster i allmänhetens intresse: en avgörande förutsättning för integration

Om vi ska kunna uppnå ett sammanhållet samhälle som är öppet för alla är det regeringarnas ansvar att se till att en rad tjänster i allmänhetens intresse av hög kvalitet finns tillgängliga för alla medborgare. Dessa bör omfatta hälso- och sjukvård, utbildning, social trygghet, energi och vatten, kollektivtrafik, barentillsyn, avfallshantering, tillgång till nätverk för information och kommunikation, posttjänster etc. Den offentliga sektorn erbjuder det absolut bästa sättet att producera allmänna tjänster såsom rättsväsende, inre och yttre säkerhet, administration och infrastruktur. Viss ekonomisk verksamhet kan dock även skötas av statliga företag om samhället tycker att det är bäst för alla.

De gröna tar inte ideologisk ställning i fråga om ägandet av tjänster och företag, och olika lösningar passar olika länders skiftande förhållanden. Vad vi vill ha är lika tillgång till rimliga priser, en hög kvalitet på tjänsterna samt att de globala miljömässiga och sociala kostnaderna vägs in. Vi kan notera att det inom området allmännyttiga företag inte finns några tydliga bevis på att den privata sektorn presterar bättre eller är effektivare än den offentliga sektorn. Vi anser dessutom att de offentliga tjänsterna spelar en särskild roll när det gäller den sociala sammanhållningen. I sektorer som utbildning, hälso- och sjukvård, vattenförsörjning och kollektivtrafik måste den offentliga sektorn fortsätta att vara huvudaktören eftersom marknadens kalla logik brukar leda till att den svagaste utesluts och att ytterligare orättvisor skapas.

Avregleringen av marknaden är inte ett självändamål, utan ett medel för att underlätta produktionen av samhällsomfattande tjänster av hög kvalitet. Om det uppstår en målkonflikt mellan de samhällsomfattande tjänsterna och avregleringen måste man hitta eller bibehålla andra sätt att säkerställa de samhällsomfattande tjänsterna. Det är mycket viktigt att se till att allmänintresset alltid får företräde framför konkurrensreglerna, även när det gäller ekonomiska tjänster. För att man ska kunna åstadkomma en hållbar utveckling krävs det att man tar hänsyn till allmänintresset i all verksamhet, både ekonomisk och icke-ekonomisk.

Dessutom har avregleringen och privatiseringen av offentliga tjänster, till exempel posttjänster eller kollektivtrafik, i många fall haft negativa konsekvenser för sysselsättningen. Allmänna kännetecknen för sysselsättningen i den offentliga sektorn, som till exempel en hög facklig organisationsgrad, omfattande förhandlingar och relativt homogena anställnings- och arbetsvillkor, har blivit allt mer ifrågasatta i och med avregleringen och privatiseringen av offentliga tjänster i vissa länder.

I flera sektorer och länder tillämpar nya konkurrenter inga eller olika kollektivavtal, och de tjänar pengar på sämre arbetsvillkor (lägre löner och längre eller mer flexibel arbetstid). På grund av denna avsaknad av lika villkor riskerar konkurrensen i dessa sektorer att hamna i en nedåtgående spiral som leder till att vissa tjänsteleverantörer använder lönedumpning som en metod att öka sin konkurrenskraft.

Därför föreslår vi gröna:

- **En garanterad lägsta tröskel för vatten- och energiförsörjning:** Vatten och energi tillhör livets grundläggande behov; de gröna stöder garanterade minimikvantiteter, kombinerat med progressiva tariffer där priset ökar med kvantiteten, vilket uppmuntrar till en ansvarsfull resursanvändning.
- **Demokratisering av beslutsfattandet om allmännyttiga tjänster:** För att se till att alla får samma möjligheter måste beslutsfattare engagera medborgarna i diskussioner om och fastställandet av servicenivåer och kvalitetsnormer för alla tjänster i allmänhetens intresse. Skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör fastställas i varje medlemsstat av regeringar som säkerställer deltagande av alla berörda parter, till exempel konsumentskyddsorganisationer och arbetsmarknadens parter.
- **Skäliga anställnings- och arbetsvillkor** som har en positiv inverkan på produktiviteten och tjänsternas kvalitet. Nya tjänsteleverantörer måste omfattas av systemet med kollektivavtal och erbjuda vanliga anställningsavtal och skäliga löner för att förhindra dumpningsprocesserna i en avreglerad sektor.
- **Självbestämmande om hur man ska se till att alla får samma tillgång till offentliga tjänster.** Medlemsstaterna bör tillåtas kräva att samhällsomfattande tjänster ska tillhandahållas inom alla delar av deras territorium. Det är upp till varje medlemsstat att se till hur kvalitetsnormerna kan garanteras för offentliga tjänster, som till exempel lika tillgång till posttjänster i avlägsna och glesbefolkade områden – till exempel genom nationella monopol eller genom subvention av samhällsomfattande tjänster i glesbefolkade områden.
- **Ett EU-direktiv om tjänster i allmänhetens intresse (SGI).** För att kunna utveckla den sociala dimensionen i Europeiska unionen är det viktigt att ha ett EU-direktiv om tjänster i allmänhetens intresse (SGI), där offentliga tjänster ges en stabil och oberoende rättslig grund, så att marknadsliberala mål inte kan dominera de offentliga tjänster som produceras och distribueras. Tjänster i allmänhetens intresse omfattar tjänster som ställs under en berörd offentlig myndighets kontroll inom ramen för ett system med skyldighet att tillhandahålla offentliga eller samhällsomfattande tjänster.

Utbildning, grundvalen för det hållbara samhället

Utbildning är mycket mer än studieresultat. Det är en avgörande faktor som ger varje person möjlighet att utveckla sig på ett självständigt, självuppfyllande och solidariskt sätt. Utbildning är en huvudfråga i de grönas vision av ett hållbart samhälle. Den är ett moraliskt imperativ eftersom alla människor föds med lika rättigheter, och utbildning är ett viktigt redskap för att frigöra sig från den sociala bakgrundens tvingande livsmönster. Att hävda allas rätt till utbildning är också en grundläggande förutsättning om vi vill att ett kreativt Europa ska spela sin fulla roll och ta sitt

ansvar när det gäller att skapa en hållbar värld. Därför måste utbildning vara en av prioriteringarna i våra regeringars budgetar.

Många problem – uteslutande, diskriminering, arbetslöshet, fattigdom etc. – i våra samhällen har sin verkliga grund i bristande utbildning. Alltför ofta misslyckas skolväsendet med att minska de sociala skillnaderna mellan barnen, och ibland förvärras till och med dessa skillnader. Skolan är den plats där integrationen – eller uteslutningen – av en person börjar. Den måste därför inriktas på att alla ska lyckas och se till att alla får tillgång till kunskap och färdigheter och lämpligt stöd – både intellektuellt och praktiskt – och undvika att barn för tidigt hamnar i ensidiga utbildningsprogram.

För oss gröna är utbildning inte blott ett akademiskt begrepp. Skolan är också den plats där barnet kommer att kunna utveckla sin personlighet och sina förmågor inom alla områden, som konst, natur och idrott. Våra utbildningssystem måste integrera alla dessa dimensioner från tidig ålder, och innefatta lärande genom erfarenhet. Detta kräver ett starkare samarbete mellan utbildningsinstitutioner och många typer av lokala föreningar.

Förskolan och därefter skolan är de första platserna utanför familjen där barnen får uppleva det sociala livet. I stor utsträckning är de avgörande för det sätt på vilket barnen kommer att forma sin bild av samhället. Därför är det avgörande att utbildningsinstitutionerna är en plats där värden som demokrati, solidaritet, icke-våld och miljömedvetenhet inte bara är något som undervisas, utan också efterlevs som en del av vardagen. I det hänseendet är det mycket viktigt för oss att alla berörda parter – elever och studenter, lärare, föräldrar samt berörda externa samarbetspartner – är delaktiga i förvaltningen av utbildningsinstitutionerna. Skolan bör också vara den plats där man lär sig att leva i ett mångkulturellt samhälle och att värdera mångfald och interkulturellt utbyte. Starka gränsöverskridande partnerskap mellan utbildningsinstitutioner är utmärkta redskap för att vidga studenternas horisont och främja öppenhet.

Förutom att vara platser för inläring är utbildningsinstitutionerna också plaster där människor tillbringar en stor del av sina aktiva liv. De måste därför vara trygga och hälsosamma arbetsmiljöer, vilket är en förutsättning för utvecklingen av alla människors personlighet och förmågor.

Dessutom är utbildning ingenting som man bara skaffar sig i unga år; i en föränderlig värld kommer alla människors strävanden och behov att ständigt utvecklas. Alla måste ges möjlighet att utbilda sig under hela livet.

Eftersom rätten till och behovet av utbildning är grundläggande, vänder vi gröna oss bestämt emot att utbildningen ska styras av marknadsmekanismer, oavsett vilken nivå det rör sig om. Vi anser att det är en av de viktigaste allmännyttiga tjänsterna, därför måste regeringarna ha fortsatt ansvar för att fastställa målen med deras utbildningssystem, oberoende av kortsiktiga ekonomiska intressen, och för att tillhandahålla lämpliga medel för att uppnå dessa mål. Inom denna ram måste utbildningsinstitutionerna åtnjuta en grad av självständighet som gör det möjligt för dem att bestämma hur de ska uppnå dessa mål på bästa sätt.

Därför föreslår vi gröna:

- **Gratis utbildning:** Regeringarna måste tillhandahålla utbildning på förskole-, grundskole- och gymnasienivå som är gratis för alla, utan diskriminering. Högre utbildning bör också vara gratis; inget land har råd att slösa sina resurser och endast kunna garantera högre utbildning för sina rika medborgare.
- **Åtgärder mot diskriminering och segregation:** För att minska antalet elever som slutar skolan i förtid stöder de gröna ökade insatser (personal, infrastruktur) för att göra det möjligt för de mest utsatta sociala grupperna att uppnå verklig integration i våra utbildningssystem. Därför vill vi främja att integrerande skolor startas, vars syfte är att sammanföra elever från olika social bakgrund. Skolor i områden med en högre grad av etnisk eller social mångfald bör åtnjuta positiv diskriminering. Själva innehållet i utbildningen måste bli mer öppet för kulturell mångfald.
- Alla utbildningsinstitutioner måste aktivt bidra till jämställdhet mellan könen i våra samhällen. Detta innebär att frågor i detta ämne förs in i läroplanerna, att sexistiska fördomar bekämpas både i läroplanerna och i textböckerna samt att särskild uppmärksamhet ges till balans mellan könen både bland lärarna och i skolornas förvaltningsorgan. Sexistiska fördomar måste aktivt bekämpas i skolan.
- **Förskolor måste göras om** till platser för lärande och utbyte både för barn och deras föräldrar, där seminarier och enskilda samråd erbjuds för att stärka föräldrarna i sin utbildningsroll.
- Mer personal med höga pedagogiska kvalifikationer måste knytas till förskolorna.
- **Att skapa utrymme i förskolor och skolor för mer individuellt anpassad och projektbaserad verksamhet** som möjliggör ”lärande genom erfarenhet”.
- En **utbildning baserad på individuellt stöd** för att ge elever och studenter tillräcklig hjälp och orientering i sin inlärningsprocess. Detta kräver mindre klasser och fler lärare i skolorna.
- **Framtagning av utbildningsmaterial som vidgar det nationella perspektivet** på historia och kultur till ett europeiskt och globalt perspektiv.
- **Demokratiskt deltagande av elever och studenter** i beslut om användningen av deras skolors eller högskolors resurser och om prioriteringarna i läroplanerna.
- **Ett studiebidrag** som är öppet för alla studenter och är knutet till ett aktivt deltagande i kursplanen så att alla unga människor kan bedriva universitetsstudier oberoende av social bakgrund.

- **Utökande av EU:s utbytesprogram för studenter så att de omfattar alla:** En av EU:s framgångshistorier inom utbildningsområdet har varit de olika utbytesprogrammen för studenter (till exempel Erasmus och Comenius). De gröna stöder en utökning av dessa och ett införande av gränsöverskridande studieprogram för att fördjupa det transnationella utbytet. Vårt mål är att varje europeisk student ska få åtminstone en möjlighet under sin studietid (på gymnasie- eller högskolenivå) att delta i ett av dessa program. Dessutom efterlyser vi liknande ekonomiskt stöd till program för yrkesutbildning och utbildning i yrkeslivet (t.ex. Leonardo da Vinci), särskilt för sektorer med lågkvalificerad arbetskraft. Möjligheten att leva, studera och arbeta utomlands bör ges alla EU-medborgare oavsett akademisk eller ekonomisk bakgrund.
- **Främjande av en utbildning inriktad på hållbar utveckling:** Eftersom EU har en möjlighet att bli ledande när det gäller att förverkliga den hållbara utvecklingen, förordar de gröna program som uppmuntrar studenter att välja utbildningar, både inom naturvetenskap och humaniora, som stöder detta mål. Samtidigt måste hållbar utveckling integreras i kursplanerna som en tvärvetenskaplig dimension.
- **Livslångt lärande** är en grundläggande rättighet för alla människor, oavsett ålder eller social ställning, även för samhället i sin helhet. Regeringarna bör utforma möjligheter med låga trösklar och särskilt inrikta sig på dem som inte har tillgång till dem. Se även avsnittet om god sysselsättning.
- **Regeringarna bör ha fullt ansvar för finansieringen av utbildningssystemen**, även när det gäller högre utbildning. Vi vänder oss starkt emot den tolkning av EU:s regler om inre konkurrens enligt vilken en sådan finansiering anses vara diskriminerande mot privata företag. På samma sätt måste även i fortsättningen regeringarna och inte privata värderings- och ackrediteringsorgan ansvara för övervakningen och utvärderingen av utbildningssystemens kvalitet.

Ett samhälle som är öppet för alla äldre människor

Det är en förbättring av historiska mått att, tack vare växande välstånd och ökad livslängd, de flesta i EU-länderna kan ha möjlighet att leva gott efter att de har gjort sitt på arbetsmarknaden. Även med tanke på den demografiska förändringen i EU-länderna vill de europeiska gröna säkerställa och utveckla lika möjligheter för alla att leva ett anständigt liv som pensionärer. Vi anser att äldre förtjänar lika möjligheter att välja och styra sina liv och göra det så bra och länge som möjligt. Detta är en del av vår vision om ett samhälle med lika möjligheter för utveckling och självförverkligande. Rätten att styra över sitt liv, att delta aktivt i samhällslivet, bör gälla alla oavsett ålder.

Det är det politiska samhällets ansvar – på lokal, regional, nationell och på EU-nivå – att garantera detta. I alla EU-länder är äldres möjligheter långt ifrån likvärdiga; det är vår gemensamma politiska plikt att forma en miljö som främjar kontinuitet, självbestämmande och användning av egna förmågor och som samtidigt låter äldre människors bevara sin identitet.

I vårt samhälle får många äldre otillräckligt stöd på grund av kulturella förändringar inom familjen och i arbetslivet, och otillräckliga system för social omsorg och regeringar som skär ner på de offentliga utgifterna. I många fall är det den egna köpkraften som avgör vem som kommer att få störst chans att leva det liv man vill ha. På grund av bristen på offentlig äldreomsorg är äldre människor och deras familjer tvungna att hantera dessa situationer på egen hand. Detta leder tillsammans med en ökande ojämlikhet i pensionerna till en utveckling av nya former av sociala skillnader bland äldre människor i EU-länderna.

Därför föreslår vi gröna:

- **Förebyggande åtgärder:** De europeiska gröna lägger tonvikt vid förebyggande åtgärder under yrkeslivet, en hälsosam livsmiljö och en livsstil som möjliggör ett långt liv med minimalt med sjukdomar¹. Vi ger hög prioritet till förebyggande åtgärder som har en positiv effekt på de sociala grupper där möjligheterna att forma sitt eget liv är som minst.
- **Nödändig praktisk hjälp, rehabilitering och vård ska vara lika för alla och gratis.** Samhället måste erbjuda nödvändig praktisk hjälp, rehabilitering och individuell vård på ett sätt som ökar möjligheten för äldre människor att välja sitt eget liv, till exempel genom att underlätta skapandet av sociala nätverk för äldre människor och andra.
- **Flexibla bostäder:** De gröna vill att alla äldre ska ha möjlighet att bo hemma och leva självständigt så länge de kan och vill. Regeringarna måste främja nya typer av bostäder för att möjliggöra vård och omsorg i lokalsamhällen, till exempel genom generationsboende eller servicebostäder. De bör uppmuntra standarder för bostadsbyggande som gör det möjligt för människor att bo där hela livet.
- **Ökad mångfald i våra omsorgssystem:** När den första generationen invandrare går i pension måste äldreomsorgen anpassas till en högre grad av etnisk mångfald. Den individuella omsorgen bör nu även omfatta bemötandet av nya behov och krav, till exempel särskilt tillhandahållna måltider, religiösa inrättningar etc.

... och för barnen

De europeiska gröna anser att utvecklingen och maximerandet av möjligheter för alla barn måste utgöra ett av de viktigaste målen i alla europeiska samhällen. Barnen måste stå i centrum för 2000-talets europeiska välfärdssamhällen av åtminstone två skäl. För det första anser de

¹ Se avsnitten om hälsovård och arbetsvillkor.

europiska gröna att våra barns utveckling är ett viktigt mål i sig självt, som gör det möjligt för alla i kommande generationer att delta i samhälls- och arbetslivet. För det andra har stödet till alla typer av familjer och barnens utveckling viktiga sociala fördelar. De bidrar till att uppnå en blandning av generationer inom vårt samhälle och att stärka solidariteten mellan generationerna, de ger alla föräldrar en rättvis och överkomlig möjlighet att kombinera arbete, karriär och familjeliv och bidrar därigenom till att lösa ett av de viktigaste problemen när det gäller könsdiskriminering. Slutligen måste vi investera i att garantera en personlig utveckling och en ökande utbildningsnivå för alla barn om vi vill att samhällena i EU ska kunna bidra till att lösa de utmaningar som vi står inför.

De traditionella synsättet att barnomsorgen och barnens utveckling helt och hållet är familjens ansvar, och att familjen ska bestå av en familjeförsörjande man och hans fru, utgör fortfarande grunden för socialpolitiken i hela Europa. Detta motverkar sitt syfte eftersom familjerna blir alltmer instabila, kvinnor vill arbeta och göra karriär, fler män vill engagera sig i familjelivet och eftersom en familj som bara lever på en inkomst inte längre har möjlighet att uppnå en rimlig levnadsstandard. Om man håller fast vid traditionella synsätt och traditionell familjepolitik hindras medborgarnas önskan att uppfostra barn och många barns möjligheter minskas, och båda dessa saker blir allt viktigare i dagens samhällen.

De europeiska gröna anser att det politiska samhället – på lokal, regional, nationell och EU-nivå – har ansvar för att utrota de sociala begränsningarna när det gäller att skaffa barn och garantera optimala möjligheter för barnens utveckling.

Därför föreslår vi gröna:

- **Utrota barnfattigdomen.** Barn som lever i familjer som lider av fattigdom och osäkra inkomster saknar inte bara kläder, hälsosam mat, bostäder och sociala aktiviteter. De har också sämre tillgång till utbildning och sämre möjligheter till personlig utveckling. De europeiska gröna föreslår ett bindande mål för att utrota barnfattigdomen inom de närmaste fem åren.
- **En familjevänlig politik för balans mellan arbete och privatliv.** De europeiska gröna föreslår en familjevänlig politik för balans mellan arbete och privatliv och garanterade rättigheter för arbetstagare (t.ex. minskad arbetstid, arbete hemifrån eller arbetstagarorienterad arbetsflexibilitet) för att göra det lättare att förena arbete med ansvar och val utanför arbetslivet som till exempel barnuppfostran.
- **Allmän barnomsorg för alla till rimlig kostnad.** Allmän barnomsorg för alla betyder mycket när det gäller att bemöta önskan att skaffa barn. Samtidigt är det ett effektivt sätt att förhindra livstidsinkomstbortfall och garantera lika möjligheter i arbetslivet, särskilt för kvinnor. Följaktligen kommer en allmän barnomsorg till rimlig kostnad att bidra till arbetskraftens tillväxt. EU:s regeringar bör därför hålla fast vid de mål de har enats om som en del av Lissabonstrategin för att utforma en allmän barnomsorg till rimlig kostnad. Vi gröna anser att den bör vara lika tillgänglig för alla barn under tre år och gratis för familjer med låga inkomster. Genom att investera i infrastruktur och i att förbättra barnomsorgens kvalitet kan vi bidra effektivt till utvecklingen av barnens sociala och kognitiva färdigheter

och deras personlighet, och därigenom skapa lika möjligheter för kommande generationer, även för de barn som löper störst risk att drabbas av utanförskap.

- **Längre mammaledighet och minst tolv månaders betald föräldraledighet: Vi stöder kommissionens förslag att i linje med ILO:s rekommendation öka minimiperioden för mammaledighet från 14 till 18 veckor och betala kvinnor 100 procent av deras lön över den nuvarande miniminivån på minst motsvarande sjukpenningnivå.** För att ge föräldrar en rättvis chans att ta hand om sina barn utan att tvingas lämna arbetsmarknaden föreslår de europeiska gröna att man går längre än det gällande EU-direktivet och garanterar minst tolv månaders betald föräldraledighet. Vi behöver incitament för att uppmuntra båda föräldrarna att utnyttja föräldraledigheten. Föräldraledigheten bör därför delas upp mellan båda föräldrarna. Rätten till föräldraledighet måste kombineras med rätten till anställningstrygghet, med åtgärder för att underlätta återgången till arbetet och mot diskriminering av gravida kvinnor.

.... och för personer med funktionshinder

Personer med funktionshinder kan inte bestämma över sitt eget liv utan tillgänglighet på alla nivåer (särskilt infrastruktur som skolor, kollektivtrafik etc.). Tillgänglighet för personer med funktionshinder är en positiv grundläggande rättighet, inte en fråga om medlidande. Lika rättigheter för personer med funktionshinder måste inkluderas i utvecklingssamarbetet.

Personer med funktionshinder utgör 10 procent av världens befolkning, varav 80 procent bor i utvecklingsländer. Den nya FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder trädde i kraft den 3 maj 2008 som det första bindande internationella dokumentet om rättigheter för personer med funktionshinder. Enligt FN-konventionen garanteras lika rättigheter för personer med funktionshinder inom livets och politikens alla områden, vilket även omfattar utvecklingssamarbete.

Därför föreslår vi gröna:

- EU måste anta kommissionens förslag om ett femte antidiskrimineringsdirektiv för att bekämpa diskriminering utanför arbetslivet på grund av funktionshinder, ålder, religion eller tro och sexuell läggning.
- Lika möjligheter för personer med funktionshinder måste inlemmas i all EU-politik.
- En snabb ratificering och ett snabbt genomförande av den nya FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder.
- Utvecklingssamarbetet i Europa måste stödja utvecklingsländerna i deras strävan att förverkliga rättigheterna för personer med funktionshinder i enlighet med artikel 32 i FN-konventionen; med andra ord måste funktionshindrades rättigheter inlemmas i EU:s politik för utvecklingssamarbete.

God sysselsättning – ett löfte som bör uppfyllas i dag

De gröna vill främja begreppet ”god sysselsättning”, vilket innebär en kombination av avancerade arbetsnormer och alla människors möjlighet att uppfylla sina egna önskningar och bidra till ett hållbart samhälle.

För de gröna innebär rättvisa arbetsvillkor mycket mer än att bara främja ILO:s grundläggande arbetsnormer, som omfattar arbetstagarnas rätt till information och samråd, rätt till kollektiva löneförhandlingar och åtgärder, skydd i händelse av omotiverad uppsägning samt rättvisa och skäliga arbetsvillkor. De innefattar även trygghet på arbetet, en hälsosam och säker arbetsmiljö, tillräcklig och lika lön, stark anställningstrygghet, rimliga arbetstider, livslångt lärande, lika möjligheter, antidiskrimineringsåtgärder, arbetstagarnas rätt att hävda sina intressen och att delta, familjevänliga arbetsvillkor, åtgärder för att anpassa arbetslivet till privatlivets krav, integration av invandrade arbetstagare, social trygghet och sociala förmåner.

De gröna motsätter sig starkt den rådande trenden att försämra arbetstagarnas rättigheter med hänvisning till flexibilitet och konkurrenskraft. Vi är fast övertygade om att en hög nivå på arbetstagar skydd och arbetsvillkor utgör grunden för våra samhällen och är helt förenligt med en hög sysselsättningsnivå.

För att garantera rättvisa arbetsvillkor och göra ”god sysselsättning” till verklighet föreslår de gröna:

- **Flexibilitet med full trygghet:** Begreppet som förenar flexibilitet med trygghet är en mycket grön idé. Detta begrepp kräver en tillräcklig nivå av socialt skydd, social trygghet och arbetslöshetsersättningar, en aktiv arbetsmarknadspolitik och möjligheter till utbildning/livslångt lärande, liksom även en bred social omsorg som omfattar allmän tillgång till allmännyttiga tjänster. Begreppet ”flexicurity” missbrukas dock alltför ofta som en förevändning för ohämmad flexibilitet och avreglering. Flexibilitet är visserligen viktigt för att våra samhällen och ekonomier ska kunna möta utmaningarna från en värld i förändring, men trygghet är inte desto mindre viktigt. De gröna anser att ett viktigt instrument för att kunna garantera rätt balans mellan dessa mål är en stark institutionaliserad dialog mellan arbetsmarknadens parter bestående av de arbetande medborgarna och arbetsgivarna. Detta spelar en viktig roll när det gäller att utforma arbetsmarknadens regler och instrument (avtalsförhållanden, löner, förmåner etc.). Detta kräver starka och representativa arbetstagarorganisationer. **Vi gröna strävar efter att det inom den fackliga rörelsen ska föras en politik som är mer solidarisk mot kvinnor och invandrare samt efter en mer inkluderande politisk strategi för anställningsförhållanden som avviker från normen och olagligt arbete.**

- **Anpassningsbara arbetstider:** Regelbundna arbetstider är viktigt för livskvaliteten och för att kunna balansera arbetsliv med privatliv och andra ansvarsområden. Detta omfattar rimliga veckoarbetstider samt möjligheterna att förkorta arbetstiden individuellt under vissa perioder, både för män och för kvinnor. Ur detta perspektiv argumenterade rådet under den nyligen genomförda omarbetningen av EU:s arbetstidsdirektiv för en ökning av den maximala genomsnittliga arbetstiden från 48 till 60, 65 eller till och med ännu fler timmar per vecka; detta vänder sig de gröna starkt emot. I bestämmelserna om arbetstid bör medborgarna ges tillräcklig tid för att utföra aktiviteter utanför arbetslivet och organisera sig för att maximera deras inverkan när det gäller skapandet av arbetstillfällen. Deltidsarbete är huvudsakligen något som utmärker kvinnors arbetssituation eftersom det ofta är en kompromissande strategi för kvinnor på grund av bristen på tillgänglig barnomsorg och omsorg för beroende personer till rimliga kostnader.
- **Skäliga minimilöner:** För att skydda arbetstagarna, särskilt de mest lågkvalificerade, från att bli utnyttjade av arbetsgivare och för att bekämpa fattigdomen föreslår de gröna att minimilöner införs i varje land i Europeiska unionen. Hur dessa minimilöner ska fastställas – med hjälp av lagen eller genom kollektivavtal på olika nivåer – måste vara upp till varje land att bestämma. Det måste finnas utrymme för skillnader, t.ex. på sektorsbasis eller geografisk basis. Om detta ska kunna bidra till större jämlikhet inom och mellan EU-länderna måste nivån på minimilönen stå i relation till den genomsnittliga inkomstnivån i varje land. För att detta ska bli effektivt är det viktigt att också anställningsförhållanden som avviker från normen också omfattas av bestämmelser om minimilöner.
- **Att bekämpa löneklyftan mellan könen:** Även om det finns en rätt omfattande rättslig ram när det gäller lika lön existerar det fortfarande en löneklyfta mellan könen i alla EU-länder. Det är avgörande att vi formulerar konkreta mål (se avsnittet om ”tillgång till god sysselsättning”) och tidplaner för minskningen av löneklyftan mellan könen på EU-nivå. Vi kräver en likalönspolitik som syftar till att bekämpa direkt eller indirekt lönediskriminering på grund av kön, en jämställdhetspolitik som syftar till att uppmuntra kvinnor till fortlöpande sysselsättningsmönster och motverka den könsbaserade segregeringen i arbetslivet, samt en lönepolitik som syftar till att minska löneskillnaderna och höja lönerna i sektorer med lågbetalda och/eller kvinnodominerade jobb.
- **Likabehandling och lika lön för utstationerade arbetstagare:** Alla bör ha rätt att arbeta var som helst inom EU, och det är ytterst beklagligt att denna grundläggande rättighet inte tillämpas på ett enhetligt sätt i alla medlemsstater. Den fria rörligheten för arbetstagare och tjänster måste dock balanseras mot de grundläggande rättigheterna och regeringarnas och arbetstagarorganisationernas möjlighet att säkerställa icke-diskriminering och likabehandling. Vi kan inte blunda för att utstationerade invandrade arbetstagare får lägre lön än inhemska arbetstagare eftersom de betraktas som ”tjänster”. Dessutom kan situationer där arbetstagare i värdländer utsätts för låglönekonkurrens av utstationerade arbetstagare leda till främlingsfientlighet och kontraproduktiv ilska mot EU. Det ligger därför i allas

intresse att alla arbetstagare får samma villkor, oavsett om de är inhemska eller invandrade. De gröna kräver att medlemsstaterna tillämpar principen om likabehandling från utstationeringens första dag. Vi anser att vi genom förändring av EU:s lagstiftning måste se till att principen om lika lön för lika arbete, arbetstagarnas rättigheter, till exempel rätten att strejka, samt de kollektivavtal som har slutits på nationell eller regional nivå inte avskaffas på grund av den inre marknadens regler.

- **Bekämpa olagligt arbete:** Anställningsförhållanden som avviker från normen kan vara till fördel om de passar arbetstagarnas önskemål och är frivilliga. De gröna är dock kritiska till det ökande antalet tillfälliga arbeten, icke avtalsenliga anställningsvillkor och anställningsavtal som avviker från normen. I många fall är anställningsförhållanden som avviker från normen inte självvalda, och många arbetstagare – särskilt unga människor, invandrare och kvinnor – omfattas inte av grundläggande arbetsmässiga och sociala rättigheter, vilket innebär att principerna om likabehandling undergrävs. Därför fördömer vi att fast arbete ersätts med andra anställningsformer, om det inte föreligger tvingande ekonomiska omständigheter, på arbetstagarnas och allmänhetens bekostnad. De gröna föreslår att alla arbetstagares grundläggande rättigheter ska säkerställas som en lämplig trygghet på arbetet och anställningstrygghet, oberoende av deras avtalsbestämmelser. Det krävs lagstiftning för att se till att samma grundläggande regler och lönebestämmelser omedelbart gäller för tillfälliga arbetstagare som om de vore anställda direkt av arbetsgivaren.
- **Kampen mot svart arbete:** Utvecklingen i olika EU-länder med ökat svart arbete och svarta marknader är skadliga för ekonomin, lämnar arbetstagarna utan skydd, är förlustbringande för konsumenterna, minskar skatteintäkterna och leder till orättvis konkurrens mellan företag. Därför behöver vi en tydlig och stark samordning mellan EU:s statliga rättsvårdande myndigheter, yrkesinspektioner och arbetstagarorganisationer, socialförsäkringsförvaltningar och skattemyndigheter. Begränsningen av arbetstillstånd för vissa EU-medborgare och migrerande arbetstagare från tredjeländer leder till en växande informell ekonomi och utnyttjande av svart arbetskraft. Vi måste inrikta oss på instrument och mekanismer som är baserade på arbetstagarnas grundläggande mänskliga rättigheter för att bekämpa utnyttjandet, reglera ansvaret för att förhindra att arbetstagare utnyttjas av underleverantörer och vid utstationering samt göra laglig sysselsättning enklare. Vi kräver en EU-lagstiftning där egenföretagare respektive vanliga anställda definieras för att bekämpa "falska företagare", samt en lagstiftning för att bekämpa brevlådeföretag som skapas enbart för att erbjuda "tjänster" till värdländer och på detta sätt undvika full tillämpning av dessa länders regler och bestämmelser, särskilt i fråga om löner och arbetsvillkor.
- **Antidiskriminering och hantering av mångfald:** En arbetsplats med lika möjligheter och icke-diskriminering utgör grunden för en hållbar arbetsmiljö. De gröna kräver att EU:s antidiskrimineringsdirektiv genomförs korrekt och att hantering av mångfald ska främjas på arbetsplatserna, och föreslår en europeisk svart lista över företag som bryter mot grundläggande sociala och arbetsmässiga rättigheter som till exempel antidiskrimineringslagar.

- **Livslångt lärande:** Att utveckla sin egen kompetens under hela livet är bästa sättet för alla att ha en god sysselsättning. I en ekonomi som blir alltmer kunskapsbaserad är det också mycket viktigt för våra företag att lyckas och bli en nödvändig tillgång för våra samhällen när det gäller de utmaningar de ställs inför, särskilt de djupgående förändringar vi måste göra för att kunna bekämpa klimatförändringarna. Detta gäller alla människor i alla sektorer, särskilt personliga tjänster där vissa kanske tror att det inte krävs några särskilda kvalifikationer. Livslångt lärande för alla är ett viktigt sätt att bekämpa låga löner och öka kvaliteten på produkter och tjänster. De gröna föreslår att det införs en ny rättighet till livslångt lärande för alla, som stöds av ökade EU-medel inom detta område och särskilda utbildningsprogram, men också adekvat lagstiftning som gör det möjligt för enskilda människor att utbilda sig under hela livet (t.ex. stöd till program för livslång utbildning, flexibilitet som gör det möjligt att ta sabbatsår i yrkeslivet, krav på arbetsgivare att tillhandahålla eller möjliggöra betald utbildning etc.).

Att stimulera allas tillgång till god sysselsättning

Vi gröna har som mål att öka delaktigheten för alla människor och uppmuntra dem att engagera sig mer aktivt i förvärvsarbete eller egenföretagande genom att utveckla sin självständighet och sina innovativa kunskaper. Samtidigt vill vi understryka att ansvaret för att delta på arbetsmarknaden aldrig får läggas enbart på de enskilda människorna, i synnerhet när de tillhör sårbara kategorier i samhället. I en verkligt ”aktiv socialstat” är det de offentliga myndigheternas ansvar att skapa en ram som stimulerar människor att skaffa jobb och samtidigt skyddar deras livskvalitet och deras livsnivå även om de inte lyckas hitta något jobb. Arbetsgivarna bör också ”aktiveras” eftersom de också har ett ansvar för att inte lämna de mest sårbara kategorierna i sticket. Regeringarnas, företagens och enskilda personers ansvar bör också understrykas.

Flera medlemsstater har varit rätt framgångsrika när det gäller att bekämpa massarbetslösheten, nämligen de medlemsstater vars regeringar har kunnat skapa en ram som skyddar enskilda människor och ger dem möjligheter. Tyvärr har den så kallat aktiva politiken i många medlemsstater huvudsakligen inneburit att man har jagat de arbetslösa när de inte lyckas få jobb. Vi gröna anser att missbruk måste bekämpas, men vi anser också att det är socialt bakåtsträvande att det till sist motverkar sitt syfte att helt utesluta människor från alla sociala förmåner.

Dessutom, som nämndes i förra avsnittet, delar vi gröna inte synen att all ekonomisk verksamhet är lika mycket värd och att således ”ett arbete är ett arbete” och bör accepteras av den arbetslöse oavsett arbetsvillkor, verksamhetssektor eller avstånd mellan hemmet och arbetet. Hänsyn bör tas till alla dessa faktorer vid bedömningen av de arbetssökandes individuella situation.

Slutligen bör offentliga myndigheter avstå från obetingade sänkningar av skatter och sociala kostnader, vilka bara kan leda till skattemässig och social dumpning. En politik för anpassning

av dessa kostnader i förhållande till skapandet av arbetstillfällena och den sociala sammansättningen av företagets arbetskraft skulle vara mycket mer effektiv.

Vi gröna har konkreta förslag när det gäller fyra kompletterande aspekter.

- **Att stimulera skapandet av verksamhet:**

- ✚ De offentliga myndigheterna bör satsa på en grön ekonomi och sektorer som ger många arbetstillfällen och ett socialt mervärde (personliga tjänster, hälso- och sjukvård, utbildning etc.).
- ✚ De offentliga myndigheterna bör tillämpa positiv diskriminering till förmån för den sociala ekonomin (minskning av sociala kostnader för personer som är anställda inom den ideella sektorn samt för ekonomisk verksamhet som uppfyller kriterierna för den sociala ekonomin).
- ✚ De offentliga myndigheterna bör utarbeta sammanhängande strategier för lokal utveckling som bygger på partnerskap mellan alla lokala ekonomiska, sociala och kulturella aktörer så att de kan samarbeta för att utveckla verksamhet som är kopplad till lokala behov, resurser och särskilda egenskaper.

- **Att stimulera arbetsberedskapen:**

- ✚ De offentliga myndigheterna bör tillsammans med arbetsmarknadens parter och offentliga arbetsförmedlingar utarbeta sammanhängande och strukturerade åtgärder för sysselsättning och integration, särskilt för utsatta kategorier.
- ✚ I dessa strukturerade åtgärder bör man inte enbart betona att förbättra tekniska färdigheter utan även ta hänsyn till de olika aspekterna av uteslutning: bostäder, hälsa, kultur, tillgång till offentliga tjänster, transporter etc.
- ✚ Utbildningens innehåll bör inriktas på inhämtningen av grundläggande färdigheter (t.ex. läs- och skrivkunnet) och på ökad personlig delaktighet (självkänsla). Åtgärderna bör omfatta alla stadier från utbildning till arbete.
- ✚ De offentliga myndigheterna bör utarbeta en skyddsram, så att alla får behålla sin arbetslöshetsersättning så länge de deltar i ett strukturerat åtgärdsprogram och så att den ovillkorliga rätten till en minimiinkomst bevaras. När det gäller begreppet ”flexicurity” bör tryggheten komma före flexibiliteten, under förutsättning att det redan finns ett passande och effektivt skyddssystem.
- ✚ Ett arbetes ohållbara karaktär (verksamhetssektor, arbetsvillkor, avstånd från hemmet) bör erkännas som ett giltigt skäl för en arbetslös person att tacka nej till ett erbjudande om arbete.

- **Att stimulera fördelning av arbetstiden:**

- ✚ De offentliga myndigheterna bör tillsammans med arbetsmarknadens parter inrikta sig på att sänka arbetstidstaken antingen på nationell nivå eller på sektorsnivå. Med tanke på det rådande politiska sammanhanget prioriteras att ta avstånd från politik som syftar till att höja dessa arbetstidstak (ökat arbete ska ge ökad lön).
- ✚ Produktiviteten i arbetet ökar i takt med arbetstagarnas välbefinnande. Arbetsgivare både i den offentliga och den privata sektorn bör låta arbetstagarna själva bestämma hur de disponerar sin tid i enlighet med sin situation, till exempel om de vill ha mer fritid i stället för att tjäna mer pengar. Detta är särskilt viktigt för småbarnsföräldrar. Möjligheter till ledighet för studier och byte av jobb ökar också både välbefinnandet och produktiviteten.
- ✚ De offentliga myndigheterna bör tillsammans med arbetsmarknadens parter främja en gradvis pension så att äldre arbetstagare uppmuntras att förkorta sin arbetstid steg för steg i stället för att gå direkt från heltidsjobb till heltidspensionering.

- **Att stimulera lika tillgång till arbete:**

- ✚ Kostnaderna för föräldraledighet bör delas jämnt mellan mödrars och faders arbetsgivare för att säkerställa att det inte sker någon könsdiskriminering när det gäller sociala avgifter.
- ✚ Så kallade sociala företag som bland annat anställer långtidsarbetslösa bör gynnas genom skattelättnader etc.
- ✚ Jämlikhet kan främjas genom positiva diskrimineringsåtgärder. Den offentliga sektorn bör statuera exempel genom att anställa den man eller kvinna som företräder det underrepresenterade könet i de fall där det finns sökande med likvärdiga kvalifikationer och likvärdig kompetens.
- ✚ De offentliga myndigheterna bör tillsammans med arbetsmarknadens parter bekämpa alla former av diskriminering på arbetsmarknaden och gynna mångfald i arbetet i alla dess dimensioner: etnisk tillhörighet, kön, funktionshinder, religion och tro, ålder eller sexuell läggning. De måste betraktas som en tillgång och inte som en börda för ekonomin.

Hållbara och allmänna pensioner

De europeiska gröna lovar att göra kampen mot åldringars fattigdom och säkerställandet av ett anständigt liv för äldre till en av de sociala prioriteringarna i våra gemensamma strävanden.

Social trygghet för äldre oavsett klass eller status har varit ett politiskt mål redan långt innan den moderna välfärdsstaten skapades. Fattigdom som ett allmänt förhärskande villkor för äldre var ett av de stora sociala problem som välfärdsstaten skulle lösa. Trots detta finns det hundra år efter att den moderna socialpolitiken såg dagens ljus inte ett enda EU-land där fattigdomen bland äldre har utrotats. Länderna har gjort stora framsteg, och i vissa länder är fattigdomen lägre i den äldre generationen i dag än den någonsin har varit tidigare i historien. Men det finns också nya tendenser till ökande fattigdom eller tydliga indikationer på att fattigdomen definitivt kommer att öka under de närmaste 10–15 åren bland äldre om inga åtgärder görs.

Det finns en mängd olika pensionssystem i de enskilda medlemsländerna, och deras utveckling är dessa medlemsländers politiska ansvar. Samtidigt finns det gemensamma utmaningar när det gäller pensionssystemen som alla våra samhällen måste ta itu med.

Det är inte de grönas uppgift att fastställa utformningen av pensionssystemen som är djupt rotade i nationella traditioner. Men oavsett system motsätter vi oss den marknadsorienterade dogmen att pensionssystem måste privatiseras för att kunna vara stabila under demografiska och konkurrensmässiga förhållanden.

För att göra pensionerna hållbara och verkligt allmänna föreslår vi gröna:

- **Att regeringarna tar sitt ansvar** för att stärka de allmänna pensionssystemen och göra dem hållbara, eftersom de är allmänna och solidariska.
- **Att man i alla pensionssystem ska kunna garantera social rättvisa och solidaritet** genom att komma till rätta med de grundläggande brister och fel som utgör grunden för äldres fattigdom. Vårt mest grundläggande krav är att skyddet mot fattigdom *för äldre* måste vara allmänt och omfatta kvinnor och män, infödda och invandrare, människor från olika yrken, människor som har lyckats få arbete och andra som har drabbats av längre tids arbetslöshet *eller aldrig har haft ett betalt arbete*. Om detta mål ska uppnås genom pensionssystemet eller genom socialförsäkringssystemet är upp till varje medlemsstat.
- **Det borde inte finnas några socialt orättvisa subventioner av privata pensionssystem.**
- **Den nödvändiga ökningen av pensionsutgifterna** är ett av de viktigaste skälen för en strukturell reform av finansieringen av det sociala trygghetssystemet, vilket diskuteras i sista avsnittet i detta dokument.
- **Ändrad inriktning för pensionsfondernas investeringar:** En mycket stor del av pensionsfonderna används för närvarande till spekulation och investeringar i socialt ansvarslös och ohållbar verksamhet. De gröna vill ha tvingande åtgärder för att ändra

inriktningen på pensionsfondernas investeringar mot hållbar utveckling och verksamhet som är socialt ansvarstagande.

- **Uppnå rättvisa mellan könen i pensionssystemen:** I den mån pensionen beräknas enligt antalet arbetsår blir ofta kvinnor missgynnade. Även löneklyftan mellan könen leder till lägre pensioner för kvinnor. Vi vill komma till rätta med det eftersom vi tror på rättvisa mellan könen. Osäkra arbetsförhållanden blir allt vanligare på många arbetsmarknader, och de som arbetar under dessa svåra förhållanden löper en stor risk att drabbas av fattigdom när de blir äldre. Vi vill förändra det eftersom vi vill garantera varje människa en levnadsstandard över existensminimum.
- **Gör de offentliga pensionssystemen verkligt allmänna:** Eftersom ett allt större antal människor arbetar som egenföretagare och därmed inte deltar i lagstadgade eller arbetsgivarens egna pensionssystem, men samtidigt inte tjänar tillräckligt mycket för att kunna välja privatfinansierade alternativ, löper dessa människor en allt större risk att helt stå utan trygghet på ålderdomen. Vi vill förändra detta genom att låta dessa människor omfattas av pensionssystemen.
- **Att garantera överförbarhet av rättigheter samtidigt som skatteplikten efterlevs:** I takt med att fler och fler människor rör sig mellan olika EU-länder under sitt yrkesverksamma liv stöter de på en mängd administrativa problem när de vill försäkra sig om att inte förlora någon av den trygghet på ålderdomen som de har förtjänat. Vi vill komma till rätta med det genom att göra alla pensionsförmåner överförbara i hela EU, dock inte utan att alla människors skatteplikt efterlevs.
- **Att ge alla rätt till en god ålderdom:** Tack vare de offentliga pensionssystemen, privata pensioner och bättre hälsoförhållanden kan allt fler i EU utforma sin egen ålderdom, **det vill säga leva ett anständigt liv från det att man går i pension till dess att hälsan försämras av allvarlig sjukdom.** Denna möjlighet har inte andra, vars hälsa är sämre och vars pensioner är små eller obefintliga. Vi vill utveckla flexibla pensionssystem där alla ges rätt till en god ålderdom. Detta kan till exempel innefatta möjligheten till tidig ålderspension för vissa och möjlighet till förlängda pensioner för andra.
- **Att främja samarbetet mellan EU:s medlemsstater:** Regeringarna i EU:s medlemsländer bör komma överens om att inom EU utarbeta en ömsesidig mekanism för rapportering och diskussion på årsbasis om deras respektive pensionssystem. Detta skulle öka öppenheten och göra det möjligt att jämföra hur effektiva de nationella pensionssystemen är när det gäller att minska fattigdomen, särskilt bland mer missgynnade grupper som till exempel äldre kvinnor, invandrare, föräldrar med många barn, människor med osäkra arbetsförhållanden eller arbetslösa. Både Europaparlamentet och de nationella parlamenten bör bjudas in till diskussion om dessa rapporter, vilket kan vara till hjälp för de nationella parlamenten att föreslå lagar för att komma till rätta med fattigdom bland äldre.

Att leva med god hälsa – en grundläggande mänsklig rättighet

God hälsa är en grundförutsättning för ett bra liv, och de gröna anser att förebyggande av hälsoförsämringar är första steget när det gäller att uppnå detta mål. Vår hälsa påverkas av kvaliteten på vår miljö, särskilt vattnet och luften. Våra samhällen ställs inför sjukdomar som cancer i så stor utsträckning att de har blivit den främsta dödsorsaken. Klimatförändringarna kommer att innebära nya hälsoutmaningar för oss i takt med att sjukdomsmönstret förändras, och höga temperaturer under sommaren kommer att påverka de mest utsatta. Vår hälsa påverkas också av kvaliteten på den mat vi äter, av våra arbetsvillkor, av kvaliteten på våra bostäder, av det sätt vi förflyttar oss på i vår omgivning etc. Vi anser inte att det är någon idé att försöka åtgärda effekterna av alla dessa faktorer på vår hälsa om vi inte först tar itu med de bakomliggande orsakerna.

Eftersom det är en av de mest grundläggande mänskliga rättigheterna att leva med god hälsa anser vi gröna att det bör vara regeringarnas ansvar att utarbeta en hälsovårdspolitik som både omfattar en förebyggande dimension och en omsorgsdimension. Hälso- och sjukvård är en tjänst i allmänhetens intresse, och därför måste inom detta område, i de fall där motsättningar uppstår, allmänhetens intresse ges företräde framför marknadens logik.

Det första mål som regeringarna bör ha är att se till att alla människor i samhället har tillgång till hälso- och sjukvård av god kvalitet. Ingen människa bör förvägras hälso- och sjukvård, oavsett status i samhället. Detta kräver en särskild inriktning på de sociala grupper som är mest utsatta, och därför måste en allomfattande hälso- och sjukvård till rimliga kostnader utgöra det viktigaste målet i all hållbar hälsovårdspolitik. Dessutom anser vi gröna att människor måste ha tillgång till hälso- och sjukvård, även mentalvård, så nära som möjligt den plats där de bor. Detta kräver ett stort och diversifierat nätverk av hälsovårdsinrättningar, från allmänpraktiker till lokala sjukhus och stora institutioner för att kunna hantera de svåraste fallen. Ur detta perspektiv anser vi att allmänpraktikerna och andra primärvårdsspecialister (barnläkare, gynekologer, tandläkare etc.) som har en varaktig och privilegierad relation till sina patienter spelar en avgörande roll när det gäller att garantera en effektiv hälso- och sjukvård.

Många konkreta åtgärder, särskilt förebyggande åtgärder som bidrar till ett hälsosamt samhälle, tas upp på annat håll i detta och andra dokument från den gröna gruppen.

När det mer specifikt gäller hälso- och sjukvård **föreslår vi gröna följande:**

- **Att regeringarna aktivt uppmuntrar hälsosamma livsstilar genom att främja** hälsosamt beteende när det gäller livsmedel, fysisk aktivitet, fritidsaktiviteter, konsumtion av alkohol, tobak och andra droger, familjeupplysning, förebyggande av sexuellt överförbara sjukdomar (t.ex. hiv) etc. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot ansvarsfullt beteende i trafiken eftersom trafikolyckor fortfarande är en viktig dödsorsak i hela Europa. Detta bör uppnås genom fler informationskampanjer och utbildningsprogram som riktar sig till barn.
- **Att EU och regeringarna förbättrar lagstiftningen om en trygg och hälsosam arbetsmiljö.** Vi anser att arbetstagare bör skyddas mot faror som till exempel buller,

solstrålning och annan strålning, arbete i extrema temperaturer och långa arbetstider. Arbetet för en bättre tillämpning av lagarna inom detta område måste ökas.

- **Att EU drar in alla befintliga subventioner till tobaksindustrin** som fortfarande är en del av den gemensamma jordbrukspolitiken.
- **Att EU uppmuntrar medlemsstaterna att samarbeta** för att utveckla kvaliteten på deras hälso- och sjukvårdssystem. Vi gröna föreslår handlingsplaner som omfattar hela EU för att höja standarden för behandling av särskilda sjukdomar, vilket redan är på gång när det gäller cancervården. Slutligen bör vi med hjälp av EU:s lagstiftning fastställa kvalitetsnormer för hälso- och sjukvården.
- **Att regeringarna vidtar åtgärder för att se till att tillgången till välutbildad sjukvårdspersonal är tillräcklig** inom hela EU nu och under kommande år. Läkare, i första hand de som har direktkontakt med patienterna, sjuksköterskor, och sjukvårdspersonal måste utbildas och ges tillgång till sitt yrke i tillräcklig utsträckning för att man ska kunna säkerställa ett stort och diversifierat nätverk för vård och omsorg.
- **Att förbättra samordningen mellan medlemsstaterna när det gäller gränsöverskridande hälso- och sjukvårdsfrågor** för att se till att det ökande antal människor som flyttar från ett land till ett annat inte stöter på onödiga problem. Dessutom måste åtgärder vidtas för att tydliggöra ansvaret när det gäller gränsöverskridande hälso- och sjukvård, och för att garantera att möjligheten för medborgare att välja att behandlas i ett annat land inom EU och få ersättning för dessa kostnader inte äventyrar hållbarheten i de nationella systemen för social trygghet och hälsovård.
- **En samordning på EU-nivå för att ta itu med bedrägerier och korrupcion** när det gäller gränsöverskridande hälso- och sjukvårdstjänster och se till att pengarna går till hälso- och sjukvård. Till exempel förordar vi en bättre administration av den gränsöverskridande samordningen för hälso- och sjukvård samt en mer effektiv bekämpning av försäljningen och användningen av falska läkemedel.
- **Att man utvecklar och upprätthåller infrastruktur för hälso- och sjukvård** som inte är beroende av program som till exempel så kallade offentlig-privata partnerskap, som visserligen tillhandahåller tjänster i dag men till en stor kostnad för morgondagens skattebetalare.
- **Att demokratiskt styre av nationella hälso- och sjukvårdssystem** uppmuntras genom till exempel engagemang från patienternas sida.

Social välfärd – ett värde, inte bara en kostnad

Det sätt som välfärdsstaten finansieras på varierar från land till land. Finansieringen sker antingen via skatter som betalas av skattebetalarna eller via sociala avgifter baserade på arbete. De flesta länder tillämpar en blandning av dessa två finansieringskällor.

De flesta välfärdssystem har genomgått ekonomiska svårigheter under de två senaste decennierna av olika skäl. För det första har arbetslösheten och den sociala utestängningen bidragit till ökade utgifter i många länder. För det andra har behovet av hälso- och sjukvård ökat på grund av åldrandet av våra samhällen, utvecklingen av nya sjukdomar och dyrare behandlingsmetoder. För det tredje innebär åldrandet av befolkningen att samhället måste spendera mer pengar på pensioner: fler pensionärer lever på pensioner under en längre tid, och välfärdsstaten måste möta ett ökande behov: äldre som inte längre är självständiga. För det fjärde måste staterna lägga ner mer pengar på utbildning i en ekonomisk konkurrens där arbetstagarnas kunskap blir allt viktigare. Sist men inte minst har skattekonkurrensen och skatteparadisen bidragit till att medlemsstaterna har fått mindre resurser till att finansiera dessa ökande behov. Till exempel har bolagsskatterna minskat med i genomsnitt tio punkter i reella tal inom EU under de senaste tio åren på grund av skattekonkurrensen mellan medlemsstaterna.

Vi inser behovet av att ta itu med de ekonomiska svårigheter som våra välfärdssystem står inför, men vi anser inte att lösningen ligger i den vanliga kombinationen av privatisering och försvagande av välfärdssamhället. För många människor utgör sociala förmåner (t.ex. pension eller arbetslöshetsersättning) den enda inkomstkällan eller en investering för framtiden (t.ex. utbildning).

Eftersom vi aldrig har varit så ”rika”, om man ser till BNP, vore det paradoxalt om vi inte kunde finansiera sociala program för att hantera de risker vi tidigare har kunnat hantera. För att både kunna bemöta den demografiska utvecklingen och förbättra den sociala integrationen i Europa är vi gröna övertygade om att den andel av BNP som går till välfärd i allmänhet måste ökas, även om man tar hänsyn till de positiva effekterna av förebyggande hälsovård och av minskningen av arbetslösheten. Vi betraktar detta både som en etisk skyldighet och en investering i vår framtid.

I detta sammanhang föreslår vi gröna följande åtgärder

- **En ny grön giv:** Ett samordnat initiativ av EU och dess medlemsstater för att främja en ny våg av gröna investeringar för att påbörja omställningen mot en ekonomi som inte är oljebaserad och förhindra ytterligare klimatförändringar. Detta kommer samtidigt att öka välfärdssystemets intäkter samtidigt som arbetslösheten minskar eftersom dessa investeringar kommer att skapa miljoner arbetstillfällen inom områden som förnybar energi, kollektivtrafik, ekologiskt jordbruk, grönt byggande etc. (se dokumentet ”En grön ekonomisk vision för Europa” för närmare information).
- **Att prioritera förebyggande hälso- och sjukvård** och komma bort från hälso- och sjukvårdssystem som är enbart behandlingsorienterade. Förebyggande kan innebära dramatiska minskningar av den totala vårdkostnaden (tack vare mindre frånvaro, minskad

användning av mediciner etc.), vilket leder till ett mer effektivt hälso- och sjukvårdssystem, vilket i sin tur är bra för vår hälsa och för ekonomin.

- **Att välfärdssystemens finansieringsbas breddas, till exempel** genom att man inkluderar intäkter från skatter på vinst, kapitalvinst och energikonsumtion. Storfinansen och företagen måste betala sin beskärda del av skatter och sociala avgifter, vilket innebär att man måste öka intensiteten och effektiviteten i kampen mot skattebedrägeri, skatteflykt samt otillbörligt utnyttjande av de sociala trygghetssystemen. Europeiska unionen kan vara till stor nytta när det gäller att fastställa och tillämpa harmoniserade skattebaser och differentierade² minimiskattesatser inom dessa områden. Ett verkligt socialt Europa klarar sig inte utan ett skattemässigt Europa.
- **Avskaffa orättvisa subventioner av privata pensioner:** Flera stater har infört subventioner för att uppmuntra människor till privat pensionssparande. I många fall skulle dessa offentliga medel användas på ett mer rättvist och effektivt sätt om de pumpades in i de allmänna pensionssystemen. Det borde inte finnas några socialt orättvisa subventioner av privata pensionssystem.
- **Att granska skattelindringar och nedsättningar av arbetsgivaravgifter:** Många EU-länder har gett arbetsgivarna alla former av skattelindringar eller nedsatta arbetsgivaravgifter. Vi anser att dessa bör granskas noggrant med avseende på deras effektivitet (t.ex. antal skapade arbetstillfällen och deras kvalitet). Vi gröna är för anpassning av skatter och arbetsgivaravgifter enligt sociala och miljömässiga kriterier.

Framtidsutsikter

Att skapa ett socialt Europa har varit ett mantra som många har upprepat i flera decennier. Samtidigt som våra unionsmedborgare har en levnadsstandard som är bland de högsta i världen står vår kontinent inför allvarliga sociala problem. Inkomstskillnaderna ökar, sjukdomar som vi trodde var utrotade kommer tillbaka, alltför många barn hamnar utanför våra utbildningssystem, samtidigt som många äldre människor lever under oacceptabla förhållanden. Diskrimineringen är fortfarande en del av verkligheten på alltför många platser. Finansieringen av pensions- och hälsovårdssystemen hotas.

För oss gröna är ett socialt Europa inte bara ett trevligt bihang till EU:s inre marknad. Ett socialt Europa, som verkligen möjliggör för alla att leva ett meningsfullt liv och i solidaritet med alla nuvarande och kommande generationer, är en väsentlig del av den europeiska identiteten och en avgörande faktor för våra kommande framgångar. Att leva med god hälsa, med en skälig inkomst, i ett hem som förtjänar att kallas hem, att få möjlighet att utveckla egna färdigheter och

² Detta innebär en relativt låg minimiskattesats för de nya medlemsstaterna under en period för att dessa stater ska kunna hinna i kapp, och en högre minimiskattesats för de gamla medlemsstaterna.

kunskaper under hela livet, att ha ett arbete som är meningsfullt och skapar värden både för enskilda individer och för samhället, att få möjlighet att bilda familj, att leva ett långt och hälsosamt liv i ett samhälle utan diskriminering: allt detta är en del av det löfte som EU har gett alla sina medborgare, oavsett etniskt ursprung, ålder, kön, religion eller tro, sexuell läggning eller funktionshinder.

Att uppfylla detta löfte måste nu vara en central uppgift för regeringarna i hela Europa. På högsta nivå måste Europeiska unionen uppvisa ledarskap och initiativkraft genom att fastställa långtgående mål och normer inom det socialpolitiska området. Och dessa får inte vara mindre bindande än de som ledde till skapandet av den inre marknaden eller euron. För oss gröna är de sociala målen inte mindre svåra att uppnå än de ekonomiska målen.

Som historien har visat finns det ingen motsättning mellan ökad social standard och ekonomisk utveckling. Tvärtom skulle ett undergrävande av denna standard vara det säkraste sättet att försätta Europa i en nedåtgående spiral som skulle leda till större fattigdom. Det stämmer att EU har legat i framkanten vid exploateringen av vår planet, men också vid skapandet av ett mer socialt hållbart samhälle. I denna stund när vi överallt omkring oss ser människor i hela världen som inte bara vill ha materiell komfort utan också en väsentlig förbättring av sin livskvalitet, är det inte rätt tid att ge upp denna dröm. Nu är det snarare tid för alla att tillsammans slå in på en väg mot hållbar utveckling, en väg där vi lär av vårt förflutna genom att drastiskt minska vår konsumtion av icke-förnybara resurser och våra utsläpp av växthusgaser.

Att hitta vägen till denna nya giv för EU:s medborgare och resten av världen är inte något som sker av sig självt. Utmaningarna är svåra: att tillhandahålla utbildning, garantera hälso- och sjukvård som alla har råd med, bekämpa fattigdom och diskriminering och samtidigt bibehålla en sund ekonomi i de sociala systemen är ingen lätt uppgift. Det kommer att kräva engagemang från alla berörda parter. Regeringarna, både på lokal nivå och EU-nivå, som är ansvariga inför sina medborgare, måste återta initiativet och prioritera sociala mål. I korthet måste människorna återigen lyftas fram på den politiska dagordningen. Företag av alla storlekar måste också ta till sig dessa nya utmaningar. Målet att skapa värde för aktieägare måste ersättas med målet att skapa värde för berörda parter, på ett balanserat sätt. Men det är också upp till alla oss medborgare, i våra olika egenskaper som till exempel konsumenter, studenter, förvärvsarbetare (anställda eller ej) eller företagsledare, att bete oss ansvarsfullt. Även om alla kommer att gynnas av ett verkligt socialt Europa kommer det inte att bli verklighet om inte alla drar sitt strå till stacken, hur litet eller stort det än må vara, för att skapa detta nya samhälle.

Den 11 oktober 2008

Montreuil, Frankrike